

[Marianne Bentsen-Pedersen]

egæld. Det er et samfundsproblem, at mange unge ikke har arbejde efter endt uddannelse. Det betyder igen, at de ikke kan tilbagebetale deres studiegæld. Det er selvfølgelig også et samfundsproblem, at staten mangler milliardbeløb i skatteprovenu. Om det så også er et samfundsproblem, at bankerne er nogle af de virksomheder, der tjener fedt på dette her, skal jeg overlade til den enkelte at vurdere.

Men hvad skal vi så gøre ved den misere, som de borgerlige har bragt os i i 1975? SF har stillet tre forslag på området, et SU-forslag, et forslag om gældssanering og et forslag om boligydelse til unge under uddannelse, og jeg kan forstå på debatten, at socialdemokratiet meget støtter de tre forslag, vi har fremsat.

Men det er klart, at vi ikke kan rette op på den misere, som de borgerlige har bragt os i, fra den ene dag til den anden, og slet ikke hvis det ikke må koste penge her og nu. Jeg mener, vi først må hjælpe dem, der er i klemme ved den høje rente, og de må hjælpes som landmændene gennem en gældssanering.

Vi har som sagt stillet et forslag på området, og det forslag betød ikke, at det offentlige skulle have flere udgifter; det kostede ikke det offentlige noget. Vi mente, man skulle tage pengene dér, hvor de var gået hen i sin tid, nemlig hos bankerne. Vi har foreslået, at man skulle ophæve pengeinstitutternes adgang til henlæggelse til investeringsfond; det ville give nogenlunde det beløb, som de uddannelsessøgende har lagt i bankerne i denne forbindelse. Men det gik regeringen og de borgerlige for nær: bankerne er fredede, de skal bare fortsætte med de gunstige muligheder, der øger deres i forvejen store indtægter. Men kan man finde pengene andre steder, er vi da stadig væk villige til at se på en gældssaneringsordning.

Vi mener også, at de, der er i uddannelsessystemet, må hjælpes, så de ikke kommer i samme situation som de færdiguddannede. Der må skabes bedre finansieringsmuligheder for studierne. Vi ser helst, at det bliver i form af en studieløn, men vi vil meget gerne diskutere overgangsordninger, der bygger på øgede stipendieandele og med supplerung af statslån.

Studielønnen koster kun noget i en overgangsperiode; det vil jeg gerne belyse med et eksempel fra Dansk Magisterforenings blad

20. marts 1981. Dér har man et eksempel med en lånoptagning på 70.000 kr. Den studerende skal i alt tilbagebetale 250.000 kr. Den studerende kan i en tiårsperiode trække 180.000 kr. fra, hvilket betyder, at staten får et mindreprovenu i skat på 90.000 kr. Det er altså billigere for staten på forhånd at give den studerende de 70.000 kr., end det er, at den studerende kan trække alle renterne fra: staten ville spare 20.000 kr. Samtidig ville den studerende spare 160.000 kr., som skal indbetales til bankerne.

Derfor vil jeg sige til de borgerlige: lad være med at lade, som om dette her ikke kan lade sig gøre, fordi man ikke har penge til det. Det, I i virkeligheden i denne situation beskytter, er bankerne og deres store indtjening.

Til regeringen og socialdemokratiet vil jeg sige, at jeg er enig i, at vi i den givne situation skal være realistiske – hvornår skal vi ikke være realistiske? – men jeg mener, der er realistiske muligheder for at afbøde de problemer, vi står i, og jeg synes efterhånden, at vi og de studerende er ved at blive kvalt af velvilje, uden at der egentlig sker noget på området.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

De tal, fru Marianne Bentsen-Pedersen refererede, er korrekt blevet korrigeret af ministeren, bl.a. fordi de ikke tager hensyn til, at lønningerne til den tid vil være større.

Hvad angår bankernes såkaldt enorme profitter, kan jeg oplyse, at de kunne tjene betydelig mere ved at købe statsobligationer. De går alene ind i dette for at skaffe sig kunder til senere brug, og ikke fordi de tjener på de studerende.

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg vil gerne med det samme sige, at vi fra radikal side er rede til at medvirke til en forbedring af de uddannelsessøgendes økonomiske vilkår, herunder ikke mindst i forhold til de økonomiske forpligtelser, som i dag kommer til at hvile på de grupper af færdiguddannede, der har været tvunget til som den eneste mulighed at optage betydelige statsgaranterede bank- og sparekasselån.

Det er allerede sagt af flere – vist næsten af alle – ordførere, at den voksende gælds-